

Ondersteuning rekenen Nimeto

15 juni 2015

-3-

Monica Wijers

Universiteit Utrecht

m.wijers@uu.nl

Unit	Relative to previous
<i>thou</i> (th)	
<i>inch</i> (in)	1000 thou
<i>foot</i> (ft)	12 inches
<i>yard</i> (yd)	3 feet
<i>chain</i> (ch)	22 yards
<i>furlong</i> (fur)	10 chains
<i>mile</i> (mi)	8 furlongs
<i>league</i> (lea)	3 miles

- 1 league is .... miles
- 1 mile is ..... furlongs
- 1 furlong is .... chains
- 1 foot is ..... inches
- 1 yard is ..... inches
- 1 league is ..... yards
- 1 foot is ..... yard
- 1 inch is ..... chain

Reflectie

- Is het iets voor je deelnemers? Waarom?
- Zie je differentiatiemogelijkheden? Welke?

Deelnemers

- Rob Poleij
- Gert-Jan van Ziel
- Eric Hinfelaar
- Linda Janmaat
- Frits de Groot
- Hilde Chaouachi-van den Brink
- Maarten Zijdel
- Alma Nijmeijer
- Jochem Planting

Programma 3 keer

- 20 april - Toetsing (en leerlijnen)
- 1 juni - Leerlijnen en didactiek
- 15 juni – Didactiek en differentiatie (en lesopzet)

programma

- Korte terugblik op vorige keer & mededelingen & vragen
- Inventarisatie vragen/onderwerpen
- Differentiatie - waarom en hoe?
  - waar lopen jullie tegenaan wb differentiatie?
  - achtergrond bij differentiatie
  - les opzet - gedifferentieerde instructie en werkvormen
  - differentiëren in de eigen (les)praktijk: successen en mogelijke oplossingen
- Terugblik en evaluatie (tips en tops)

VRAGEN/ONDERWERPEN

Te bespreken

DIFFERENTIATIE

Op een rij: 3 keer

- Ieder krijgt een kaartje.
- Zoek je burens (getalgrööte).
  - Maak ook even kennis
- Vorm een rij van klein naar groot

Reflectie

- Is het iets voor je deelnemers? Waarom?
- Zie je differentiatiemogelijkheden? Welke?

Waar denk je aan bij
differentiatie?

BEEETJE THEORIE

Waarom?

“Differentiatie is een georganiseerde maar flexibele manier om pro-actief het onderwijs (lesgeven en leren) aan te passen, om in te spelen op waar leerlingen zijn, en ze te helpen maximaal te groeien”

(Tomlinson, 1999)

Georganiseerde differentiatie

- Via het 'rooster'/de organisatie - extern
  - Parallel uur met homogene groepen
  - Niet elke deelnemer evenveel 'les' etc.
  - Regelmatig anders groeperen
- Binnen de klas/groep - intern
  - Niveau en tempodifferentiatie – voortgezet onderwijs
  - Homogene niveaugroepjes in klas (of heterogeen)
  - Klassengesprek daarna gedifferentieerd zelfstandig evt verlengde instructie (basisonderwijs)

Reviewstudie

rijksuniversiteit
 groningen

Contact

My University

founded in 1614 - top 100 university

Zoek...

Onderwijs

Onderzoek

Maatschappij/bedrijven

Alumni

Actueel

Over ons

GION

Differentiatie heeft zin als het onderdeel is van een bredere onderwijsaanpak

23 maart 2015

Om de talenten van elk kind tot zijn recht te laten komen en te garanderen dat alle kinderen een bepaald minimumniveau halen, is differentiatie essentieel. Leerlingen indelen in homogene niveaugroepen is daarvoor vaak de basis. Maar groeperen alleen heeft weinig zin, zo blijkt uit een reviewstudie van Roel Bosker en collega's. Groeperen heeft het meeste effect als het is ingebed in een bredere context waarin ook aandacht is voor bijvoorbeeld aangepaste instructie, voortgangscontrole en opbrengstgericht werken.

'Differentiatie is geen trucje dat je op zichzelf kunt gebruiken om tegemoet te komen aan de verschillen tussen leerlingen', zegt hoogleraar onderwijskunde Roel Bosker. Pas als de manier van groeperen, het onderwijsaanbod, de instructie, het toetsgebruik en de feedback op elkaar zijn afgestemd in een bredere onderwijsaanpak komt differentiatie leerlingen ten goede. Zeker als leerkrachten ondersteund worden in het gebruik daarvan. Dat blijkt uit een literatuurstudie van het onderzoeksinstituut GION van de Rijksuniversiteit Groningen. Zulke aanpakken kunnen behalve voor omgaan met verschillen aandacht hebben voor metacognitieve vaardigheden, samenwerkend leren en tutoring. Ook werken ze wel met niveaugroepen over de leerjaren heen.

Prof. Dr. Roel Bosker (gion, rug)

“Pas als de manier van groeperen, het onderwijsaanbod, de instructie, het toetsgebruik en de feedback op elkaar zijn afgestemd in een bredere onderwijsaanpak komt differentiatie leerlingen ten goede.”

Differentiatie

Is het antwoord van de docent op behoeften van de individuele leerlingen

Geleid door een denkkader met de algemene principes van differentiatie, nl:

Respectvolle
taken

Curriculum van
hoge kwaliteit

Niveauperhogend
lesgeven

Flexibele
groepsvorming

Diagnosticeren
en aanpassen

Community-
vorming

Docenten kunnen differentiëren naar:

Inhoud

Proces

Product

Emotionele
basisbehoeften

Leeromgeving

Aansluitend op kenmerken van leerlingen

Algemene beginsituatie

Interesse

Leerprofiel

De docent gebruikt strategieën als:

Compacten/verrijken, gelaagde opdrachten, expertmethode, top-down didactiek, etc.

Klassikaal

$$77 \times 8 =$$

$$70 \times 8 =$$

$$7 \times 32 =$$

$$7 \times 16 =$$

$$7 \times 88 =$$

$$7 \times 8 = 56$$

$$7 \times 64 =$$

$$7 \times 80 =$$

$$70 \times 80 =$$

$$14 \times 8 =$$

$$75 \times 80 =$$

$$17 \times 8 =$$

$$17 \times 81 =$$

Reflectie

- Is het iets voor je deelnemers? Waarom?
- Zie je differentiatiemogelijkheden? Welke?

Eigen ervaringen

KNELPUNTEN, SUCCESSEN EN VRAGEN

In groepjes (2 of 3-tallen)

Met betrekking tot differentiatie:

- Wat gaat goed ?
- Wat vind je lastig?
- Wat wil je leren?

LESMODEL(LEN)

Wissel uit:

Wat is de standaardopbouw van een rekenles?

Wat doe jij? Wat doen de deelnemers?

Vaststellen van doelen die door alle kinderen minimaal behaald moeten worden

Vaststellen wie de risicoleerlingen zijn

Voldoende tijd inroosteren voor groepsinstructie
Minimaal één uur per week intensieve instructie voor risicoleerlingen

Groepsinstructie voor alle leerlingen

Na de groepsinstructie

Intensieve instructie voor risicoleerlingen

Zelfstandige verwerking of verwerking in groepen door de overige leerlingen

Mogelijk aangevuld met:

(Peer)Tutoring
Duo leren
Inzet ouders

Monitoring leerresultaten en eventueel bijstellen aanpak

Zelfstandige verwerking + ronde

Afsluiting les

Lesmodel interactieve gedifferentieerde directe instructie (IGDI) met convergente differentiatie

A	B / C	D / E
Start van de les -Dagelijkse terugblik; -Lesdoel aangeven; -Actualiseren van voorkennis.		
Presentatie / interactieve directe groepsinstructie De leerkracht: -Onderwijst in kleine stappen; -Geeft concrete voorbeelden; -Denkt hardop; -Demonstreert / doet voor; -Legt uit.		
Begeleide inoefening De leerkracht: -Laat de leerlingen onder begeleiding inoefenen; -Geeft korte en duidelijke opdrachten; -Stelt veel vragen, bv. vanuit denken-delen-uitwisselen; -Differentieert in vraagstelling.		
Zelfstandig verwerken	Verlengde instructie	Verlengde instructie
	Zelfstandig verwerken	
Feedback: op het gemaakte werk.		
Afsluiting: doelen, knelpunten, werkhouding vooruitblik en eventueel een korte activerende afsluiter.		

Opbouw van een instructieles

Startactiviteit (5 minuten)	
Interactieve instructie (15 minuten)	
Introductie van de opgaven (5 minuten)	
Zelfstandig werken (grote groep) (30 minuten)	Verlengde instructie (kleine groep) (10 minuten)
	Zelfstandig werken (20 minuten)
Gezamenlijke afsluiting (5 minuten)	

Beginsituatie - meten

Op welke manier breng je de beginsituatie in kaart bij de start van het onderwerp meten (o.a. maten omrekenen, referentiematen, metriek stelsel).

Verzamel in 2- of 3-tallen zoveel mogelijk mogelijkheden

startactiviteit

STARTERS/WERKVORMEN

Starters

zoef

<http://ws.fisme.science.uu.nl/zoefi/zoefi.docent/php/zoefshow.php?zoef=7311>

KLASSIKALE EN VERLENGDE INSTRUCTIE

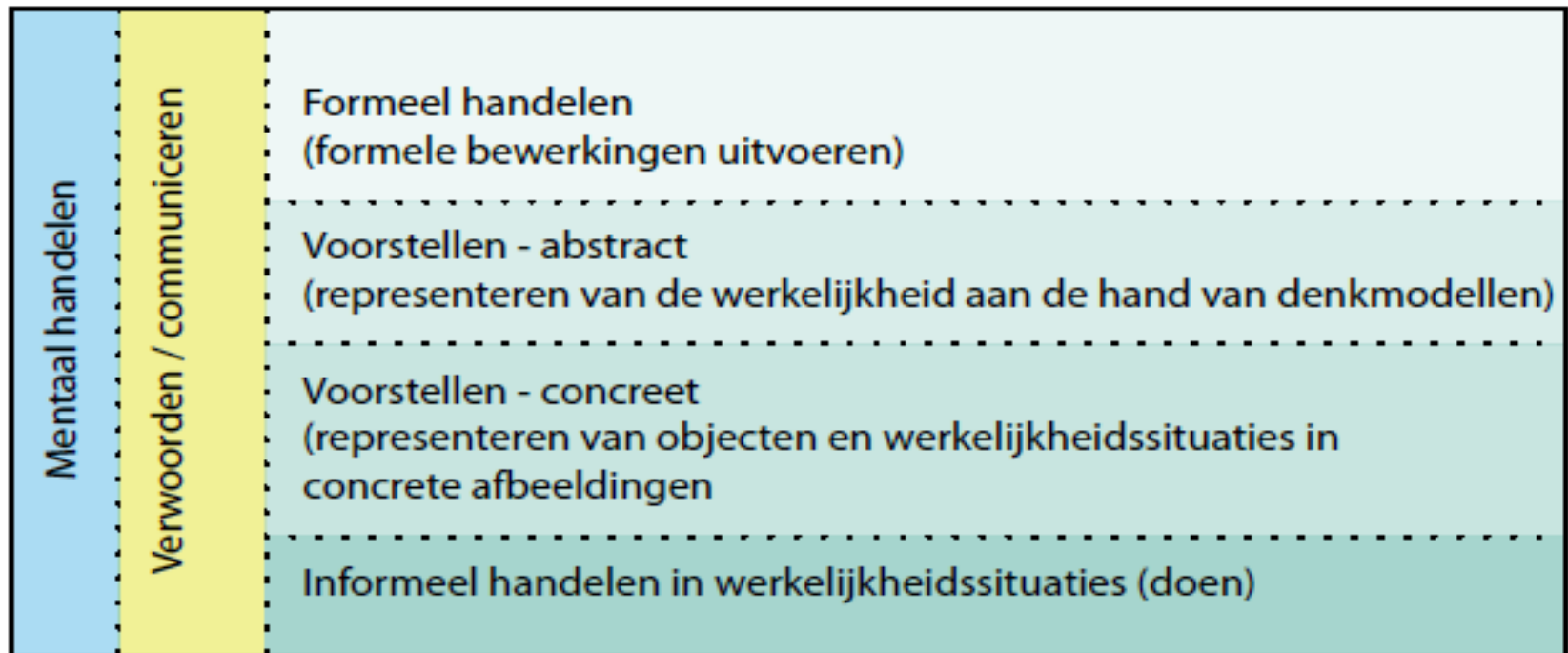
Begripsverheldering: instructiefase

- *Groepsinstructie* voor alle leerlingen omvat de *starter*
- Groepsinstructie is interactief
- Verlengde instructie (in het model *intensieve instructie* genoemd) ligt in het verlengde van de groepsinstructie -> maar met kleine groep

Effectieve instructie

- Breng een open rekenprobleem in (oriëntatie nieuw rekenonderwerp)
- Stel uitdagende en open vragen, speel af en toe de domme August
- Differentieer in de vraagstelling naar niveau van de leerlingen
- Gebruik concreet materiaal, schematische tekening of model ter ondersteuning
- Elke leerling denkt mee en gebruikt een kladblaadje
- Geef denktijd alvorens een beurt te geven en kaats de antwoorden
- Zorg voor betrokkenheid, vaart en interactie
- Laat leerlingen enkele oplossingen inbrengen en zet deze op het bord
- Geef feedback op oplossingsmanieren van leerlingen
- Zorg dat de gewenste oplossingsmanier duidelijk is, denk hardop (modeling)
- Oefen een aantal opgaven samen (begeleid inoefenen)
- Ga na of alle leerlingen de leerstof begrijpen

Verlengde instructie en handelingsmodel

voorbeeld

Hoeveel kopjes van 15 cl kun je schenken uit een pot met 0,8 liter koffie?

- Concreet handelend
- Voorstellen concreet
- Voorstellen abstract
- Formele bewerking

VERWERKINGSFASE

Opgaven

- Drie groepen: zwak-gemiddeld- sterk
- Gezamenlijk begin (instructie)
- In verwerking passende keuzes voor elke groep
  - Zwak -> opgaven rond minimumdoelen
  - Gemiddeld -> normale route (evt keuzes maken)
  - Sterk -> uitdagender opgaven (en minder 'gewone')

SUCCESERVARINGEN EN OPLOSSINGEN

EVALUATIE EN AFSLUITING